Lausunto
23.3.2022

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Lausunto U 2/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös)

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston U – jatkokirjelmästä koskien komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (KOM (2020)825 lopullinen). U-jatkokirjelmässä esitetään Suomen kantaa täydennettäväksi ns. trilogi-neuvotteluiden vaiheessa neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission kanssa.

Esitämme alla kommenttimme valtioneuvoston kanta -osioon koskien kohdennettua mainontaa verkossa (kohdat 1 ja 3) sekä median sisältöjen aseman parantamista erittäin suurilla verkkoalustoilla (kohta 5).

Kohdennettu mainonta (kohdat 1 ja 3)

Medialiitto esittää Suomen kannan kohtaan 1 seuraavaa muokkausta:

> *”Uutena kantana tunnistetaan tarve kohdennettua mainontaa verkossa koskevalle sääntelylle, erityisesti alaikäisten suojelun osalta digipalvelusäädöksessä.* ***Suomen ei tulisi kuitenkaan hyväksyä*** ~~*Kuitenkin suhtaudutaan*~~ *digipalvelusäädöksessä* ~~*varauksellisesti*~~ *parlamentin ehdottamaa*~~*n*~~ *sääntely*~~*yn*~~ *käyttäjien henkilötietojen käsittelystä kohdennetussa mainonnassa verkkoalustoilla*

Medialiitto on esittänyt jo edellisen U - jatkokirjelmän (UJ14/2021 vp) käsittelyn yhteydessä viime syksynä Suomen kantaa täydennettäväksi niin ettei kohdennettua mainontaa koskevaa sääntelyä kiristetä***.*** Sääntely kohdistuisi suoraan tai välillisesti myös suomalaisiin mediayhtiöihin. Kotimaisen media-alan elinvoimaisuuden näkökulmasta on tärkeä turvata, ettei kohdennettuun mainontaan liittyviä velvoitteita verkkoalustoilla laajenneta mainonnan kieltämiseksi tai vaikeuttamiseksi.

Medialiitto pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu myös trilogi-neuvotteluvaiheessa kohdennetun mainonnan ehdotuksia koskevan kompromissin löytämiseen siten, että sääntely on yhteensopivaa EU:n tietosuojalainsäädännön kanssa. Medialiitto tukee valtioneuvoston kannan näkemystä siitä, että verkkomainonnan kohdentamista tulisi ensisijaisesti tarkastella osana ehdotettua sähköisen viestinnän tietosuoja-asetusta.

Kohdennettua verkkomainontaa säännellään yleisessä tietosuoja-asetuksessa sekä niin ikään trilogi-neuvotteluvaiheessa olevassa sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksessa, joten digipalvelusäädös ei ole oikea paikka säätää kohdennetusta verkkomainonnasta. Kohdennetun mainonnan osalta henkilötietojen keräämiselle ja käsittelylle on jo olemassa selkeä oikeudellinen kehys yleisessä tietosuoja-asetuksessa.

Suomen kannan kohdassa 3 eli palvelujen ns. dark patterns kirjauksen kohdalla Medialiitto kannattaa Valtioneuvoston kantakirjelmään EU-jaostojen kirjallisen kuulemismenettelyn jälkeen jatkovalmistelussa tehtyjä täydennyksiä, joiden mukaan *”sääntelyn on kuitenkin oltava voimassa olevan tietosuojasääntelyn mukaista **ja mahdollisimman täsmällistä**”.*

Medialiiton näkemys niin ns. dark patterns- kuin muihinkin verkkomainontaan liittyviin säännöslisäyksiin on, että ne tulisi jättää kokonaan pois digipalvelusäädöksestä ja vähintäänkin toissijaisesti valmistella tietosuojasääntelyyn asianmukaisen, vakiintuneen vaikutusarvioinnin pohjalta riittävän selkeänä ja tarkkana. Nykyiseen trilogi-neuvotteluvaiheen nelikenttäehdotukseen sisältyvät ns. dark pattern -kirjaukset ovat epäselviä ja voivat olla vaikutuksiltaan hyvinkin haitallisia media-alalle.

Tiedotusvälineiden sisältöjen asema erittäin suurilla verkkoalustoilla (kohta 5)

Medialiitto esittää Suomen kannan kohtaa 5 muutettavaksi seuraavasti:

> *”Uutena kantana suhtaudutaan ~~lähtökohtaisesti~~ positiivisesti trilogineuvottelujen aikana ehdotuksiin, joiden tarkoituksena on parantaa median sisältöjen asemaa erittäin suurilla verkkoalustoilla esimerkiksi siten, että erittäin suurten verkkoalustojen tulisi informoida mediatoimijoita silloin kuin alustat käyttöehtojensa perusteella poistavat median tuottamaa sisältöä. **Muiden kuin päätoimittajavastuun alaisten sisältöjen osalta d**isinformaation torjuntaan liittyvät näkökohdat on kuitenkin myös huomioitava.”*

Pidämme tärkeänä, että Suomi tuo selvästi kannassaan esille kannattavansa ehdotuksia, joiden tarkoituksena on parantaa tiedotusvälineiden sisältöjen asemaa vähintäänkin erittäin suurilla verkkoalustoilla. Disinformaatio-varauman osalta ehdotamme, että kirjauksen ulkopuolelle jätetään tiedotusvälineiden päätoimittajavastuun alaiset sisällöt.

Medialiitto on edellisen U-jatkokirjelmän käsittelyvaiheessa esittänyt selkeänä tavoitteena, että Suomen tulee huolehtia jatkoneuvotteluissa siitä, että asetus turvaa yhteiskunnan toimivuuden ja demokratian kannalta luotettavan sisällön saatavuuden. Keinona sen toteuttamiseksi olemme esittäneet, että asetuksessa kielletään verkkoalustoja puuttumasta tiedotusvälineiden päätoimittajavastuulla julkaisemaan sisältöön.

Medialiitto katsoo, että ehdotuksen trilogi-neuvotteluissa tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota kansalaisten sananvapauden toteutumiseen. Kansalaisten sananvapaus toteutuu

turvallisella tavalla eurooppalaisen vapaan, monimuotoisen median toimintaedellytysten varmistamisen ja riippumattomien tiedotusvälineiden toiminnan kautta. Globaalien verkkoalustojen toiminta vaikuttaa merkittävästi paitsi EU:n taloudellisen toimivuuteen, myös unionin perusarvojen ja demokratian toteutumiseen.

Medialiitto pitää tärkeänä, että valtioneuvoston aikaisemmissa kannoissa on nostettu sananvapaus ja ilmaisuvapaus keskeisiksi perusoikeuksiksi yhteiskunnan toimivuuden ja demokratian kannalta. Asetusehdotuksella on merkittäviä vaikutuksia luotettavan ammattimaisen toimituksellisen tiedon saatavuuteen ja sitä kautta demokratialle.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Riikka Tähtivuori
johtaja elinkeinopolitiikka

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.